

جمع آوری آشکار

در

عصر اطلاعات

به اهتمام

علی رضا هدائی

دانشکده اطلاعات

معاونت پژوهش و تولید علم

۱۳۹۳

سرشناسه : هدایتی، علیرضا، ۱۳۵۳، گردآورنده.
 عنوان و نام پدیدآور : جمع‌آوری آشکار در عصر اطلاعات/ به اهتمام علیرضا هدایتی.
 مشخصات نشر : تهران، دانشکده اطلاعات، ۱۳۹۳، موسسه چاپ و انتشارات دانشکده اطلاعات
 مشخصات ظاهری : ۳۱۹ص، ش ۱۸۸
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 موضوع : سازمان اطلاعاتی - مدیریت
 شناسه افزایی : دانشکده اطلاعات، معاونت پژوهش و تولید علم.
 رده‌بندی کنگ : ۱۳۹۳ ۲۵۴س/ ۱۵۲۵/۱
 رده‌بندی یویی : ۳۲۷/۱۴
 شماره کتابشناسی : ۳۶۸۵۲۳

مشخصات:

عنوان: جمع‌آوری آشکار در عصر اطلاعات
 گردآوری و تدوین: علی‌رضا هدایتی
 ناشر: مؤسسه چاپ و انتشارات دانشکده اطلاعات
 شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
 تاریخ انتشار: ۱۳۹۳
 نوبت چاپ: اول
 قیمت: ۱۵۰/۰۰۰ ریال
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۹۰۲۲-۷-۱
 تهران: صندوق پستی ۱۴۳۸-۱۶۷۶۵

«تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کلی یا جزئی به هر صورت (چاپ، فتوکپی، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی) بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است.»

تلفن: ۲۲۴۶۹۷۳۹

پیش‌گفتار

اطلاعات در معنای خاص آن جاسوسی، به عنوان یکی از قدیمی‌ترین حرفه‌های شناخته شده بشری به شمار می‌رود. جاسوسی انسانی که امروزه از آن با نام اطلاعات انسانی یاد می‌شود، اولین روش جمع‌آوری اطلاعات و در مرحله بعد تأثیرگذاری می‌باشد. سپس با روند پیشرفت در زندگی بشری، شیوه‌های دیگر جمع‌آوری اطلاعات نیز به حرفه اطلاعات اضافه شد. اگر پیروزی جهان جهانی اول مدیون آتش تهیه پیروزمندان گردید، پیروزی متفقین در جنگ جهانی دوم، مرهون جمع‌آوری اطلاعات علانم است. در سال‌های پس از جنگ جهانی دوم، شرف‌های حاصل شده در حوزه فن‌آوری‌های فنی باعث گردید اطلاعات فنی شامل اطلاعات فضای زمین، اطلاعات اندازه‌گیری و تعیین کیفیت، و اطلاعات علانم جایگاه خود را در عرصه اطلاعات بیش از پیش تثبیت نماید. اطلاعات فنی که در بستر علوم تخصصی، ایستادگی می‌نماید، پیشرفت و تفسیر می‌شود، توانست رقبای بلامنازع و بی‌جبر و بحث برای اطلاعات انسانی و اکمل آن گردد.

در همین دوران خودنمایی اطلاعات می، خدمات غیرقابل انکار حوزه‌ای دیگر از اطلاعات که از آن با نام اطلاعات آشکار یاد می‌شود باعث گردید که این شیوه جمع‌آوری اطلاعات هر چند به گونه‌ای پسرخوانده‌وار، در کنار سایر حوزه‌های اطلاعات مطرح گردد. مهم‌ترین چالشی که اطلاعات آشکار برای پذیرفته شدن به عنوان یکی از انواع جمع‌آوری اطلاعات با آن روبه‌رو بوده است، شیوه‌های جمع‌آوری آن است؛ چراکه برای کسانی که همواره پنهان‌کاری را لازمه حرفه اطلاعات می‌دانستند و جمع‌آوری از این حوزه را نیز تمام‌داری اطلاعاتی به شمار می‌آوردند، با جمع‌آوری اطلاعاتی از حوزه آشکار که هیچ پنهان‌کاری در آن قرار نداشت، در ذیل جمع‌آوری اطلاعات موافق نبودند. اما باز فن‌آوری هیبت خود را عرضه نمود و عصر ارتباطات بر زندگی انسان چنبره زد. اینترنت به عنوان شاخص‌ترین فن‌آوری همه دوران‌ها، عرصه را به دست گرفت و نظریه شتاب به وجود آمد که تسری آگاهی و علم در حال حاضر بدون آن متصور نمی‌باشد. در این شرایط، همه متعصبان به

روش‌های پنهان جمع‌آوری، دیگر نتوانستند اطلاعات آشکار را نادیده بگیرند. در حال حاضر، اطلاعات آشکار قطعات کلیدی جورچین اطلاعات را به خود اختصاص می‌دهد و سرخ دیگر انواع جمع‌آوری را به دست می‌دهد.

در کتاب پیش‌رو سعی شده است، به صورتی نظام‌مندی هشت فصل موضوعات مورد بحث در جمع‌آوری اطلاعات آشکار که با مفاهیم زیربنایی این موضوعات ارتباط دارد تجمیع و با نگاهی آموزشی تقدیم دانشجویان و کارشناسان قرار گیرد. کنار هم قرار گرفتن فصول، به نرماندی‌های جامعه اطلاعاتی جمهوری اسلامی ایران، از جمله موارد مدنظر معاونت پژوهش و تولید علم دانشکده اطلاعات در انتشار این کتاب بوده است. سال‌ها تدریس در این حوزه توسط نام‌یسنده، نقطه قوت کتاب «جمع‌آوری آشکار در عصر اطلاعات» به عنوان متنی آموزشی، باشد.

معاونت پژوهش و تولید علم

فهرست مطالب

پیش گفتا ۵

فصل اول. ویژگی های جمع آوری آشکار

مقدمه ۱۵

مفهوم شناسی ۱۹

انواع اخبار آشکار ۲۳

ویژگی های جمع آوری آشکار ۲۷

۱. کم خطر بودن ۲۷

۲. کم هزینه بودن روش ها ۲۸

۳. سهل الوصول بودن ۲۸

۴. عدم حساسیت حریف نسبت به عملیات جمع آوری آشکار ۲۹

۵. عدم حساسیت حریف نسبت به منابع جمع آوری آشکار ۲۹

۶. امکان گریز از مجازات های سنگین در صورت لو رفتن ۲۹

۷. عدم نیامندی به تشکیلات پیچیده ۳۰

۸. شناسایی آسان نقاط ضعف سازمان حاکمیت کشور هدف ۳۰

۹. مقرون به صحت بودن انتشار خبر ۳۰

۱۰. عمل قانونی ۳۰

۱۱. شناخته شده بودن ابزار، وسایل و عناصر مورد استفاده جمع آوری کننده از ۳۱

۱۲. جمع آوری آشکار با مجوز و اطلاع حوزه و یا اشخاص حقیقی ۳۱

مشکلات جمع آوری آشکار ۳۱

۱. مشکوک بودن خبر ۳۱

۲. عدم امکان بررسی دقیق تمام منابع..... ۳۲
۳. مغایر بودن اطلاعات با یکدیگر..... ۳۲
- چرخه اطلاعات منابع آشکار..... ۳۲
- اهداف و وظایف سازمان جمع‌آوری آشکار..... ۳۳
۱. تبیین دقیق موضوعات قابل جمع‌آوری در حوزه آشکار..... ۳۳
۲. استفاده از منابع مشخص و شناخته شده آشکار در موضوع مورد نظر..... ۳۴
۳. ساخت عوامل و زمینه‌های قابل بهره‌برداری آشکار ناشناخته..... ۳۴
۴. استفاده از استعدادهای منابع اطلاعاتی آشکار..... ۳۴
۵. ایجاد زمینه‌ها و مناسبات بهره‌برداری آشکار..... ۳۵
۶. شناخت نهانی سازمان‌ها و مؤسسات غیر اطلاعاتی..... ۳۵
۷. تهیه و کسب اخبار برآمده از اهداف مشخص موضوعی و یا کشور هدف..... ۳۵
۸. تأمین مواد اولیه برای بررسی..... ۳۶
۹. راهگشایی در کشف اخبار پنهان..... ۳۷
۱۰. تکمیل اطلاعات به دست آمده از روش‌های دیگر روش‌های جمع‌آوری..... ۳۷
۱۱. کسب اطلاعات عملیات در جنگ و عملیات‌های اطلاعاتی..... ۳۷
۱۲. تهیه اخبار مقدماتی جهت تسهیل امور جمع‌آوری پنهان..... ۳۸

فصل دوم: فرآیند جمع‌آوری اطلاعات از منابع آشکار ر‌خاکستری

- مقدمه..... ۳۹
- جمع‌آوری اطلاعات از منابع آشکار..... ۴۰
- منافع منابع آشکار..... ۴۲
- اهمیت جمع‌آوری آشکار..... ۴۵
- ناحیه خاکستری جمع‌آوری آشکار..... ۴۶
- مفهوم منطق فازی..... ۴۸
- جمع‌آوری داده‌ها از محدوده قانونی به شبه قانونی..... ۵۱
- سناریوی احتمالی در بهره‌برداری از منابع آشکار..... ۵۳

۵۵	بهره‌گیری از شکاف‌های قانونی
۵۶	دسترسی سرویس‌های اطلاعاتی بیگانه
۵۸	سناریوی احتمالی در دسترسی سرویس‌های اطلاعاتی بیگانه
۵۹	اسناد طبقه‌بندی‌شده و منابع آشکار
۶۲	سناریوی احتمالی اسناد طبقه‌بندی‌شده و منابع آشکار
۶۳	فریب
۶۴	سناریوی احتمالی در فریب
۶۵	استفاده از منابع فازی در ناحیه خاکستری

فصل سوم: تناقض منابع آشکار در جمع‌آوری اطلاعات

۶۹	تناقض منابع آشکار
۷۲	تغییر نهادین در منابع آشکار
۷۹	فعالیت منبع آشکار
۸۵	آینده منابع آشکار
۸۸	یک تحول مهم در منابع آشکار

فصل چهارم: چالش‌های اطلاعات آشکار

۹۱	چالش‌های اطلاعات آشکار
۹۳	عامل حیاتی کار اطلاعاتی
۹۳	منطق متعارف
۹۴	پروژه‌های جدید
۹۵	مسائل مرتبط با قابلیت اعتماد
۹۶	اطلاعات آشکار و قریب خبری
۹۷	فن مخفی‌نویسی
۹۸	میکرودات

۹۹.....	زبان‌های ناشناخته و خدمات اطلاعاتی رسانه‌های خارجی
۱۰۰.....	تحلیل محتوا
۱۰۱.....	تخصص در زبان
۱۰۲.....	آموزش زبان
۱۰۳.....	استخدام مأموران جمع‌آوری آشکار
۱۰۴.....	ترویج آموزش زبان
۱۰۴.....	اطلاعات آشکار و مصرف‌کنندگان
۱۰۵.....	دسترسی گذاشتن اطلاعات آشکار برای دشمنان
۱۰۷.....	خسارت ناشی از نشانه‌های اطلاعات
۱۰۸.....	افشاهای برپا ریزنده
۱۰۹.....	یک قانون اسرار رسانه‌ای؟
۱۱۰.....	جاسوسی صنعتی
۱۱۱.....	حفظ اسرار تجاری
۱۱۲.....	سودمندی اطلاعات آشکار

فصل پنجم: جمع‌آوری اطلاعات از پژوهش‌ها و تحقیقات

۱۱۳.....	جمع‌آوری اطلاعات از پژوهش‌ها و تحقیقات
۱۱۵.....	معرفی یک «اطلاعات» جدید: «اطلاعات ناشی از پژوهش»
۱۱۸.....	تحلیل قدرت اطلاعات ناشی از پژوهش
۱۲۰.....	بهینه‌سازی اطلاعات
۱۲۲.....	رفتن به ورای جمع‌آوری
۱۲۴.....	گسترش تأثیر اطلاعات ناشی از پژوهش
۱۲۶.....	بعد گم‌شده

فصل ششم: رسانه‌ها و عمومی‌سازی اطلاعات

۱۲۹.....	رسانه‌ها و عمومی‌سازی اطلاعات
----------	-------------------------------

۱۳۰.....	رابط داشتن.....
۱۳۱.....	مردم سالارانه کردن اطلاعات به عنوان موضوع روابط نظامی - غیرنظامی.....
۱۳۳.....	رسانه‌ها و مردم سالارانه کردن.....
۱۳۵.....	رسانه‌ها و مردم سالارانه کردن اطلاعات: نقش‌های بالقوه.....
۱۳۶.....	آگاه‌سازی عمومی.....
۱۳۸.....	واسطه‌گری میان حکومت و شهروندان.....
۱۴۳.....	کمک به تقویت مشروعیت حکومت.....
۱۴۶.....	قابلیت اقناع‌کنندگی.....
۱۴۹.....	انجام مراقبت غیررسمی از حکومت.....
۱۵۳.....	کارکرد تأیید کننده مطبوعات.....
۱۵۶.....	فراهم آوردن محیط برای یادگیری برای مقامات منتخب و مردم.....
۱۵۷.....	چالش‌ها در برابر نقش رسانه‌ها در فرایند اصلاحات اطلاعاتی.....
۱۵۸.....	فرهنگ‌های متناقض.....
۱۵۸.....	اهداف و نیازهای به‌طور همزمان مشابه و مغایر.....
۱۶۰.....	سنت پنهان‌کاری.....
۱۶۳.....	اتکای منحصر به فرد یا مفرط به منابع حکومتی.....
۱۶۵.....	کمبود مهارت و حرفه‌ای‌گری.....
۱۶۷.....	اقدامات بازدارنده حکومت.....
۱۶۸.....	منابع محدود.....
۱۶۸.....	میراث گذشته.....
۱۷۱.....	فساد و جنایات سازمان‌یافته.....
۱۷۲.....	بیسرقت کلی در مردم سالاری.....
۱۷۳.....	تأثیر شدید رسانه‌ها بر کنترل در مقابل کارایی.....
۱۷۳.....	تأثیر بر ضروریات برای کنترل.....
۱۷۵.....	تأثیر بر ضروریات برای کارایی.....

فصل هفتم: بازنگری در اطلاعات محرمانه

- ۱۷۷..... بازنگری در اطلاعات محرمانه
- ۱۷۷..... دگرگونی‌های جغرافیای سیاسی
- ۱۷۸..... تحول فن‌آوری‌های اطلاعات
- ۱۷۸..... زمینه اجتماعی - سیاسی جدید
- ۱۷۹..... پیامدهای دگرگونی‌های جغرافیایی - سیاسی
- ۱۷۹..... تهدیدهای جدید و دشمنان جدید
- ۱۷۹..... ۱. تروریسم افراطی
- ۱۷۹..... ۲. سازمان‌ها، بنیادهای فراملی
- ۱۸۰..... ۳. گسترش سلاح‌های کشتار جمعی
- ۱۸۰..... ۴. افزایش رقابت اقتصاد میان کشورهای توسعه‌یافته
- ۱۸۰..... ۵. افزایش فعالان، بدو، حوزه خشونت
- ۱۸۲..... ۶. حوادث غیرقابل پیش‌بینی، تهدید یا «اخلال‌گران»
- ۱۸۳..... ایجاد تغییرات در شگردهای سازمان‌های اطلاعاتی
- ۱۸۳..... ۱. تغییر از اطلاعات محرمانه خرید به اطلاعات محرمانه کلان
- ۱۸۳..... ۲. چالش‌های جدید برای اطلاعات محرمانه، آن‌ها (هیومنیت) و اداره کردن
- ۱۸۴..... مأموران اطلاعاتی
- ۱۸۵..... ۳. محدودیت‌های اطلاعات محرمانه فنی
- ۱۸۵..... ۴. وابستگی متقابل در حال رشد میان سازمان‌ها
- ۱۸۶..... ۵. رقابت‌ها و همکاری‌های جدید اقتصادی
- ۱۸۶..... پیامدهای تحول فن‌آوری اطلاعات
- ۱۸۶..... محدودیت‌های اطلاعات محرمانه علانم
- ۱۸۷..... ۱. رشد نمایی ارتباطات از راه دور جهانی
- ۱۸۸..... ۲. توسعه رمزشناسی خصوصی، رمزنگاری به سرعت در حال گسترش است
- ۱۸۸..... ۳. مشکلات ترجمه، چالش دیگر برای جمع‌آوری اطلاعات علانم
- ۱۸۹..... چالش‌های جدید پردازش داده‌ها

۱. منبع آشکار و رسانه‌های اجتماعی.....	۱۸۹
۲. پروپیت و حفاظت از اطلاعات شخصی.....	۱۹۰
خصوصی سازی و تنوع گردانندگان و تولیدکنندگان اطلاعات محرمانه.....	۱۹۱
۱. شرکای جدید: شرکت‌ها مشتریان جدید اطلاعات محرمانه هستند.....	۱۹۱
۲. رقبای جدید.....	۱۹۲
پیامدهای بافت اجتماعی - سیاسی جدید.....	۱۹۲
۱. نیازهای جدید جوامع دموکراتیک.....	۱۹۳
۲. رفتار جدید سیاستگذاران.....	۱۹۴
مراحل تکاملی اطلاعات محرمانه.....	۱۹۵
آینده اطلاعات محرمانه.....	۱۹۷

فصل هشتم: الزامات جمع‌آوری آشکار در عصر اطلاعات

مقدمه.....	۱۹۹
ماهیت اطلاعات آشکار در عصر اطلاعات.....	۲۰۳
اطلاعات آشکار و فضای تحول اطلاعات.....	۲۰۶
جمع‌آوری آشکار و شبکه‌های اجتماعی مجازی.....	۲۱۰
جمع‌آوری اطلاعات از بستر شبکه‌های اجتماعی.....	۲۱۱
فناوری اطلاعات و سهولت جمع‌آوری آشکار.....	۲۱۲
شیوه‌های تحریف اطلاعات در عصر اطلاعات.....	۲۱۵

فصل نهم: تجارت تاریخی اطلاعات آشکار در سرویس‌های اطلاعاتی

نیروی دریایی ژاپن

مقدمه.....	۲۱۹
تأسیس سرویس اطلاعاتی نیروی دریایی.....	۲۲۰
حفظ تمرکز بر توکیو.....	۲۲۲
پیگیری تغییرات در سیاست ژاپن.....	۲۲۵

- ۲۲۸.....اطلاعات آشکار و سرویس اطلاعاتی نیروی دریایی در ژاپن
- ۲۲۹.....مزیت‌های اطلاعات آشکار
- ۲۳۱.....سرویس اطلاعاتی نیروی دریایی و کنفرانس نیروی دریایی واشنگتن، ۱۹۲۱-۱۹۲۲.....
- ۲۳۴.....سیاست داخلی ژاپن
- ۲۳۶.....ارزیابی‌های آمریکایی‌ها
- ۲۳۸.....مذاکره بر سر نسبت‌ها
- ۲۴۲.....نتیجه‌گیری
- ۲۴۵.....منابع و مآخذ

مقدمه

تحول اطلاعات در سال‌های اخیر، به نقطه عطف سازمان‌های اطلاعاتی تبدیل شده است. مهم‌ترین ویژگی این سازمان‌ها در عصر حاضر، مولفه تغییر است. متعاقب رشد آسیب‌ها و تهدیدات، سازمان‌های اطلاعاتی به ناچار به دنبال کسب و اتخاذ روش‌های نوین مدیریتی هستند. این روش برای این سازمان‌ها هیچ چیز مشکل‌تر از مبارزه با سازمان‌های مجازی که به حسب سرزمین یا مقرر فیزیکی فرماندهی و مدیریتی نیستند، نمی‌باشد. بنابراین سازمان‌های اطلاعاتی برای تطبیق خود با شرایط جدید، در پنج بخش دست به تغییرات اساسی زده‌اند. این تغییرات شامل موارد زیر بوده است:

۱. حرکت از ماکرو اطلاعات به میکرو اطلاعات: در جریان جنگ سرد، سازمان‌های اطلاعاتی به دنبال اکتساب شناخت از اهداف بزرگ، بودند، سربازخانه‌هایی با هزاران پرسنل، پایگاه‌های دریایی و هوایی، و کارخانه‌های تولید تسلیحات. این موارد در حجم و تعداد زیاد وجود داشت و به همین ترتیب منابع متعددی را طلب می‌کرد که اخبار این موارد را به اطلاع برسانند. بعد از سال ۱۹۹۱، وضعیت به شکل بنیادی تغییر کرد. القاعده از هیچ فرماندهی مرکزی برخوردار نبود. این عدم تمرکز، تعداد اهداف بالقوه را به شدت افزایش داد. چنین اهدافی اطلاعات را به سوی خردنگری کشاند. وضعیتی که با شرایط جنگ سرد به شدت متفاوت بود.

۲. چالش‌های جدید اطلاعات انسانی راهبری ماموران: جمع‌آوری اخبار از طریق روش‌های غیرقانونی، کماکان به عنوان بخش ضروری از فعالیت‌های اطلاعاتی باقی ماند اما ماهیت آن تغییر کرد. نفوذ به یک شبکه تروریستی یا جنایی، عملیاتی به شدت مشکل‌است.

۳. محدودیت‌های جمع‌آوری اطلاعات فنی؛ به‌خاطر مشکلات موجود در نفوذ به سازمان‌های تروریستی و جنایی، سازمان‌ها می‌بایست اخبار را در محیط‌های پیرامونی جستجو کنند. در محیط‌هایی که فن‌آوری کلید اصلی به شمار می‌رود.

۴. رشد استقلال‌های درونی در میان سازمان‌های اطلاعاتی؛ بخش‌های سازمان‌های اطلاعاتی به دلیل کارکردهای متعدد، افزایش یافته است اما این سازمان‌ها نیازمند تبادل اطلاعات با یکدیگر و همکاری بین‌المللی هستند.

۵. رقابت‌های اقتصادی جدید؛ با آن‌که شرایط جدید جهان، همکاری‌های اطلاعاتی چندری را میان کشورها هم زده است، با این حال به دلایل اقتصادی و سیاسی جدید، سازمان‌های اطلاعاتی - رینت کدیگر به شمار می‌روند؛ مثال مناسب برای این منظور رابطه ایالات متحده و فرانسه در سال ۲۰۰۳ است. دو کشور در حمله به عراق حریف یکدیگر به شمار می‌روند، اما در خصوص اتّاعده، نزد یک یکدیگرند. از این رو، توجه به مقوله اطلاعات آشکار از اهمیت دوچندانی نزد سازمان‌های اطلاعاتی برخوردار شده است. رقابت بر سر بهره‌برداری اطلاعاتی بیش‌تر از داده‌های آشکار موجب شده است تا روند تجزیه، تحلیل و ارزیابی این اخبار نیز با دقت بیش‌تری صورت پذیرد. از این رو، بسیاری از بانک‌های اطلاعاتی تخصصی و نرم‌افزارهای حرفه‌ای تحلیل اطلاعات شناسایی و به کار گرفته شده‌اند.

کتاب حاضر با رویکرد بررسی جایگاه و اهمیت جمع‌آوری آشکار در عصر اطلاعات و به دنبال تحولات بین‌المللی در عرصه اطلاعات تدوین شده است. فصول ۹ گانه کتاب، هر یک به نوعی به دنبال تبیین این موضوع هستند. محتوای کتاب نتیجه تالیف و ترجمه آزاد مقالات از نشریات معتبر می‌باشند. منابع اصلی که در این کتاب مورد استفاده قرار گرفته‌اند، عبارتند از:

1. Introducing RESINT: A Missing and Undervalued "INT" in All-Source Intelligence Efforts
2. OSINT: A "Grey Zone"?
3. The Paradox of Open Source: An Interview with Douglas J. Naquin

4. The Media's Role in Intelligence Democratization
5. Open Source Information and the Office of Naval Intelligence in Japan, 1905-1920
6. The Downside of Open Source Intelligence
7. The Revolution in Intelligence Affairs: 1989-2003

فصل اول کتاب با عنوان ویژگی‌های جمع‌آوری آشکار به دنبال تعریف، انواع، و مختصات جمع‌آوری آشکار می‌باشد. همچنین تلاش شده است اهداف و وظایف سازمان جمع‌آوری آشکار مورد بررسی قرار گیرد. در فصل دوم با عنوان جمع‌آوری اطلاعات از منابع آشکار و خاکستری، به اهمیت اخبار خاکستری نزد سرویس‌های اطلاعاتی پرداخته شده است. بسیاری از اخبار واصله اگرچه از حوزه خاکستری حاصل شده است اما تلقی عمومی در داخل سرویس‌های اطلاعاتی به این نوع اخبار از جنس جمع‌آوری پنهان است. نحوه دسترسی حریف به اطلاعات خاکستری برای کشورها در اولویت قرار دارد. واقعیت اطلاعات آشکار در فضای آینده، موضوع فصل سوم کتاب است. در این فصل، منابع آشکار به عنوان رویکردی متناقض‌نما مورد مطالعه قرار می‌گیرد. در فصل چهارم، چالش‌های اطلاعات آشکار مورد مذاکره قرار می‌گیرد. بررسی و تحلیل اطلاعات آشکار، انتقال امن آن به سمت دریافت‌کننده و نیز شبهه‌های حریف اطلاعات، از جمله چالش‌های اطلاعات آشکار هستند. فصل پنجم به دنبال پاسخ به این سؤال اساسی است که به چه میزان اطلاعات ناشی از پژوهش‌ها و تحقیقات مورد کار است. جمع‌آوری آشکار قرار می‌گیرد. واقعیت این است که بسیاری از نیازهای اطلاعاتی در محوای پژوهش‌ها و تحقیقات وجود دارد و کافی است با مهارت‌های فنی نسبت به دریافت آنها اقدام نماییم. موضوع فصل ششم، رسانه‌ها و عمومی‌سازی اطلاعات است. بسیاری از اطلاعات محرمانه و طبقه‌بندی شده امروزه، توسط رسانه‌های خبری افشا و منتشر می‌شوند که این امر به چالشی برای سرویس‌های اطلاعاتی تبدیل شده است. بحث اساسی فصل هفتم، بازنگری در اطلاعات محرمانه است. به‌طور طبیعی با توجه به رشد فناوری اطلاعات نمی‌توان براساس روش‌های قبلی از اطلاعات محافظت نمود. علاوه بر این، تداخل اطلاعات

خصوصی و عمومی در این فضا موجب شده است تا امکان اولویت‌بندی و تشخیص تهدیدات با چالش‌های اساسی مواجه شود. بنابراین پدیده‌های اطلاعاتی و نیز بازیگران جدیدی به نام تروریست‌ها، دائما حوزه محرمانگی را تحت تأثیر قرار می‌دهند. فصل هشتم به موضوع الزامات جمع‌آوری آشکار در عصر اطلاعات می‌پردازد. امروزه به مانند گذشته نمی‌توان آرشیو کلانی از بریده جراید و مطبوعات را گردآوری نمود. بلکه در چنین فضایی، بازیگران اطلاعاتی تخصصی و نرم‌افزارهای حرفه‌ای جستجوی اطلاعات هستند که می‌توانند اطلاعات مورد نیاز را جمع‌آوری و تحلیل نمایند. در فصل نهم و انتهایی نیز تجربه اطلاعات آشکار در سرویس اطلاعات نیروی دریایی ژاپن مورد اشاره قرار گرفته است. اقداماتی که ژاپن علیه ایالات متحده در موضوع جمع‌آوری آشکار انجام داد، توانست موفقیت‌های بزرگی برای نیروی دریایی این کشور به ارمغان بیاورد.

نکته نهایی این که میزان استفاده از اطلاعات آشکار امروزه رو به فزونی است و سرویس‌های اطلاعاتی، سرمایه‌گذاری کلانی به منظور بهره‌برداری حداکثری از آن انجام می‌دهند. اما در کنار این رویکرد، نباید از اهمیت اطلاعات پنهان نیز غافل ماند. ضمن این که برخی حوزه‌های جمع‌آوری اطلاعات اطلاعات آشکار و خاکستری را به جای اطلاعات پنهان ارائه می‌نمایند.

در انتها از کلیه کسانی که در تهیه و انتشار این اثر منشاء اطلاعات موثری بوده‌اند، صمیمانه سپاسگزاری می‌شود. از خوانندگان محترم درخواست می‌شود نظرات و پیشنهادات خود را به منظور تقویت این اثر به نویسنده منعکس نمایند.

علی‌رضا هدایتی

آذرماه ۱۳۹۳